

HÍRMOZAIK

NYOLCADIK LEGJOBB A BFZ

FORRÁS: MARCO BORGREVE

A Budapesti Fesztiválzenekar bekerült a világ tíz legjobb szimfonikus zenekara közé, a nyolcadik helyen végzett; a zenekar vezetőjét, Fischer Ivánt pedig a karmesterek között a hatodik helyre rangsorolták a Bachtrack listáján. A klasszikus zenei szakportál felkérésére a legfontosabb európai és amerikai napilapok zenekritikusai először 2015-ben osztályozták a világ tíz legjobb szimfonikus zenekarát és tíz legjobb karmesterét; a szavazást nyolc év után ismételték meg. Az élen a Berlini Filharmonikusok végzett, Kirill Petrenko karmesterrel együtt. A top 10 zenekar listájára a BFZ mellett három amerikai, három német, egy brit, egy osztrák és egy holland együttes került fel. Közülük a BFZ a legifjabb, mindössze 40 éve alapított zenekar, rajta kívül csak a bajor együttes életkora nem éri még el a száz évet. (MTI)

MADÁCH A FÓKUSZBAN

Irodalmi vetélkedő indul szeptemberben kárpát-medencei középiskolások számára Madách 200 címmel, majd októberben a Magyar Nemzeti Múzeum kamarakiállításal tiszteleg a magyar irodalom és drámaköltészet 200 éve született kiemelkedő alakja előtt. A háromfordulós vetélkedőre háromfős diákcsoportok jelentkezhetnek egy online teszt sor kitöltésével, a beküldési határidő október 1-je. A Rákóczi Szövetség kerethálózata jelenleg 260 iskolából áll, a szövetségi tagok között is sok középiskolás szerepel. A szövetség közreműködésével éves szinten mintegy száz program valósul meg. (MTI)

LOVARDA A CSIKÓSSAL

Különleges, hatszög alakú színesfém érmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank. A Budavári Palotanegyed egyik legimpozánsabb épületét, az újjáépített Lovardát, valamint előterében a Lovát fékező csikós szobrát ábrázoló emlékérmé a Nemzeti Hauszmann Program eredményeit bemutató sorozatot gazdagítja, amelynek elemei egyedülálló módon, méhszecszerkezetet alkotva egybeilleszthetők. (MTI)

El nem évülő örökségeink

A MŰEMLÉKEKET HASZNOSÍTANI KELL, közel hozni az emberekhez, és ezáltal élettel megtölteni – erre hívták fel a figyelmet a Kulturális Örökség Napjai megnyitóján. Hétvégén országsszerte több mint 200 helyszínen mintegy 550 program és 190 kísérőrendezvény várta a közönséget.

Sokan ismerhették meg belülről is a máskor nem látogatható palotákat, egyes intézmények forgalom elől elzárt részeit. Munkatársunk a fővárost járta.

JAPÁN CSÁSZÁRTÓL A FINN TENGERNAGYIG

Magyarország idén ünnepli az egyik legmagasabb rangú kitüntetését, a Magyar Érdemrend alapításának századik évfordulóját. Ez alkalomból több mint 70 rendi jelvény (a kitüntetés dobozával, adományozási okirattal, alapszabállyal), festményeken egykori kitüntetett személyek (mint például Bethlen István vagy Korányi Frigyes), illetve díszes öltözetek (Horthy Miklós flottakabátja és Király Béla vezérezredes zubbonya) is láthatók a Magyar Nemzeti Múzeum Kupolatermében. A Csillag és kereszt című kiállítás a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeummal együttműködésben valósult meg.

Az Osztrák–Magyar Monarchia megszűnésével önállóvá vált Magyarországon megnyílt a lehetőség a saját elismerési rendszer kialakítására. Bethlen István miniszterelnök elképzelése alapján egy éven keresztül folyt a polgári és katonai érdemekért egyaránt adományozható reprezentatív kitüntetés tervezése. A kitüntetés jellegzetes külalakja, a fehér kereszt az 1848–49-es szabadságharc Magyar Katonai Érdemrendjének tervezett, majd az emigrációban elkészült jelvényére vezethető vissza.

FOTÓK: MTI, BRUZÁK NOÉMI

Az elismerés az évtizedek során elnevezését tekintve csak kisebb változáson ment át. 1935-től a neve Magyar Érdemrend, fokozatai akkor nyerték el ma is használatos megnevezésüket. A nagykeresztet mint legmagasabb fokozatot elsőként Bethlen István miniszterelnök vehette át, őt követte a sorban Csernoch János hercegprímás. Az érdemrend bel- és külföldiek számára egyaránt adományozható, így kaphatta meg például Hirohito japán császár, Vilma holland királynő, III. Viktor Emánuel olasz király, II. Erzsébet angol királynő, Helmuth Kohl német kancellár, Lech Wałęsa lengyel és Jacques Chirac francia elnök, Mannerheim finn tábornagy. A kitüntetettek

között szerepelnek – kései igazságszolgáltatásul – az előző rendszerben nem kívánatos, mellőzött, üldözött személyek, az emigrációban a magyarság érdekeit képviselő hazafiak és az elszakított területeken, kisebbségben élő honfitársaink, többek között Tőkés László és Duray Miklós.

A szélesedő, fehér zománcú kereszt közepén a különböző rendszerekben más és más szimbólumok tűntek fel: először a hármaskereszt, majd a kettős kereszt, végül a koronás magyar címer. Az idők során változó szimbólumok azonban ugyanarra utalnak: a magyarságra. Ami pedig állandó, az a kereszt.

MAGYAR JEZSUITÁK DÉL-AMERIKÁBAN

Nem kell ahhoz egyetemistának lenni, hogy az ember bebocsátást nyerjen az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltárba – jó apropót adott most az Unus non sufficit orbis, azaz Egy világ nem elég című kamarakiállítás. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktató-, nevelő- és kutatómunkáját segítő tudományos intézmény egyébként is nyilvános szakkönyvtár, valamint az egyetem keretei között működő valamennyi könyvtár hálózati központja. Oláh Miklós esztergomi érsek alapította 1561-ben, egyetemi gyűjteménnyé 1635-ben vált, amikor Pázmány Péter életre hívta a nagyszombati egyetemet.

A könyvtár mai székhelye a pesti Ferenciek terén Szkalnitzky Antal tervei alapján épült. Legszebb terme a Nagyolvasó, mely több mint 200 négyzetméter alapterületű, természetes fényt a mennyezeti üvegteret keresztül kap, falait pedig a Lotz Károly által festett freskók díszítik. A könyvtár állománya körülbelül kétmillió dokumentumot számlál: köztük 185 kódex (ebből 14 corvina), mintegy 1200 ősnymtatvány, számos értékes kézirat, 11 ezer XVI. századi antikva, 15 ezer barokk és 75 ezer XVIII. századi kötet található.

De vissza a jezsuita gyűjteményük néhány különleges kiadványát, levelét, térképét bemutató kiállításához! Tudni kell, hogy az 1534-ben

Loyolai Szent Ignác által alapított rend a XVII. század vége és a XVIII. század eleje táján érte el csúcát mind a tagok létszámát, mind a világban elfoglalt befolyását tekintve. Míg Európában elsődlegesen az oktatásban és a reformáció elleni tevékenységben bontakoztak ki, addig a felfedező-gyarmatosító hullámokat kihasználva Ázsiában, Afrikában és az amerikai kontinensen hittérítő munkát végeztek. A címbeli latin jelmondat elsősorban arra utal, hogy a jezsuita rend egyik legnagyobb küldetése a katolikus keresztény hit terjesztése volt.

A legelszántabb és legkalandvágóbb tagok között magyar származású jezsuitákat is jegyeztek – a tárlat Brentán Károlynak, Éder Xavér Ferencnek és Zakariás Jánosnak állít emléket. Károly atya részletes kéziratát sajnos elveszték a nyomdába kerülés előtt, térképét azonban sikerült rézmetszetes formában ki nyomtatni, felfedezéseinek egyetlen bizonyítékaként. János atya leveleiben színes élménybeszámolókat küldött haza rendtársainak, az énekes mise szépségeiről és az elfogyasztott ételkről-italokról egyaránt. Ferenc atya 15 évet töltött a Mamoré-folyó menti mojo indiánok körében, de utazásai során a távolabb élő, civilizációtól érintetlen népcsoportok szokásait is lejegyezte – missziós munkájáról és a terület földrajzi adottságairól készült, mintegy 600 oldalas művének kéziratát az Egyetemi Könyvtár Pray-gyűjteménye őrzi.

EGY SÖTÉT KORSZAK SZOMORÚ LENYOMATAI

Az egykori állambiztonság körülbelül 4600 irat-folyóméternyi anyagát őrzi és kezeli az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára. Ez annyit jelent, hogy ha a lapokat gondosan egymásra fektetnénk, akkor egy 4,6 kilométer magas irattornyot kapnánk – magyarázta *Göncz Balázs*, az ÁBTL munkatársa. Olyan dokumentumok ezek mind az 1944 és 1990 közötti időkből, amelyek nem jogszerűen keletkeztek, egy sötét korszak szomorú lenyomatai.

Az Eötvös utca 7. szám alatti műemlék épületben alapította meg 1945 után *Péter Gábor* az ÁVO elődjét, a Politikai Rendészeti Osztály budapesti tagozatát, utána itt működött az ÁVO Útlevelel Osztálya, majd 1957-től az Újpesti Dózsa Sportegyesület elnöksége. Az épület a rekonstrukciót követően 1999 májusától a Történelmi Levéltár székházaként működik.

A levéltár kiemelt feladata az 1990 előtti titkoszolgálatok történetének feltárása és bemutatása, az információs kárpótlás biztosítása. Célja, hogy a kommunista diktatúra politikai rendőrségének működését ismertté és érthetővé tegye. A mai titkoszolgálatok iratait is felügyelik, de ezek nem nyilvánosak, nem kutathatók.

Visszatérve a 4,6 kilométernyi iratanyagra: *Göncz Balázs* az eredeti magyar dokumentummennyiséget 10-15 kilométernyire becsüli, csakhogy 1956-ban megsemmisítették a korábbi jogtalan működés bizonyítékait, a hatvanas években a koncepció anyagokat, és a rendszerváltás előtt is örült tempóban kezdtek bezúzni a terhelő iratokat a düledező politikai rendszer kiszolgálói... Ezzel szemben a keletnémetek úgy 110, a románok 20-22, a csehszlovákok 20 kilométernyi titkosszolgálati anyaggal bírtak a múltjukról. A kulturális örökségünk hétvégéjén a szabadulósobában leleplezhettünk egy titkos ügy-

FORRÁS: FORTEPAN, BM FILMSTUDIO

1978: állambiztonsági megfigyelő egy vadászház közelében. Képkocka a *Vendég* című oktatófilmből

nököt. Egy ügynöki beszerzés folyamatát mutatta be az oktatójátékfilm: a főszereplő kártyaadósság miatt útszámla-hamisítást követ el, ezt kihasználva veszik rá, hogy jelentsen az „ellenségről”. Képet kaphattunk a politikai rendőrség működéséről a levéltár anyagán (mintegy 240 ezer dosszié, több mint 6 millió digitalizált oldal), a korabeli nyomozások során lefoglalt tárgyakon keresztül. Beszédese a hálózati személyek kettős életét feljegyző 6-os kártyák, a szöcske névre keresztelt, fényképezőgépet-állványt-lámpát rejtő bőrönd, a T (találkozási) és a K (konspirációs) lakások kulcsai – például a Salamon fedőnevű lakást a III/III. Csoportfőnökség katolikus egyházzal foglalkozó részlege használta 1971-től egészen a szervezet megszűnéséig, 1990-ig.

A Rákosi-korszakban, 1953-ban a hálózat létszáma meghaladta a 45 ezer főt, 1945 és 1956 között összesen 100 ezer személyt vontak be az együttműködésbe. Ez idő alatt összesen 1,6 millió embert tekintettek a rendszer ellenségének – a rendszerváltás idején még mindig 160 ezer lehetséges ellenséget jegyeztek...

FORRÁS: FORTEPAN

1946, Andrassy út 60.: Péter Gábor, a Politikai Rendészeti Osztály vezetője kihallgatja Szálasi Ferenc korábbi nyilas „nemzetvezetőt” és miniszterelnököt

NÉGGYEL BŐVÜLT A JEGYZÉK

FORRÁS: YOUTUBE.COM

Idén ünneplik az UNESCO szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló egyezmény 20. évfordulóját. Magyarországi végrehajtásának fontos lépése volt a szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékének létrehozása. A jelenleg 48 tételből álló listán szerepelnek társadalmi szokások, szóbeli hagyományok és tradicionális kézművesség is. Legutóbb négy új elemet vettek fel a jegyzékre: a lakodalom élő hagyománya Boldogon (képünkön): viselet, népdal, tánc, lakodalmi sütemények; *Szent Márton* tisztelete Magyarországon; a deszki szerb aranyhímzés élő hagyománya; valamint a *Szent Vér* hagyománya Bátán. A jó megőrzési gyakorlatok közé bekerült a helyi kulturális örökség megőrzésének modellje a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség keretében.

Élni, nem csak vegetálni

Sajnos napjainkban nagyon tipikus történet A csodák könyve című francia filmdráma kiindulási helyzete: *Thelma (Alexandra Lami)* annyira belemerül karrierjébe és a siker utáni hajszába, hogy ritkán marad ideje önmagára és az egyedül nevelt gyerekére, a 13 éves *Louisra (Hugo Questel)*. Egy tragédia azonban örökre megváltoztatja életét: fiát gördeszkázás közben elüti egy autó. Kómába kerül, és nem lehet tudni, hogy valaha felébred-e belőle.

A csodák könyve *Julien Sandrel* azonos című nemzetközi bestsellere alapján készült. Az életigenlő történet rendezője *Lisa Azuelos*, aki számos filmmel bizonyította már szakértelmét az emberi kapcsolatok területén.

A főszereplő *Thelma* nem éri be a nappalokon és éjszakákon át tartó várakozással, virrasztással – mindenképpen tenni szeretne valamit a fia érdekében. És ehhez kapóra jön a srác holmijai között talált lista: Louis a vágyait, terveit vetet-

te papírra. A fiú azért kezdte el írni, hogy „a világvége előtt megvalósíthassa a számára legfontosabbakat, hiszen az hamarabb eljöhét, mint gondolnánk”. Az anya hirtelen ötlettől vezérelve útra kel, hogy Franciaországtól Japánig a világ különböző pontjain élete kalandját élje át. Szentül hiszi, hogy ha teljesíti a lista feladatait, fia is felébred a kómából.

A feladatok – ahogy egy szeretetre méltó romantikus történethez illik – igazi önismereti úttá válnak, hiszen a bakancslista nyilvánvalóan nem csak fizikai tetteket követel az anyától. Film közben nehéz szabadulni attól az érzéstől, hogy mintha a fiú nem csak magának írta volna ezt a bakancslistát. Mint ha megérezte volna, és eleve az édesanyjának szólna: hogy a hétköznapi rutinszerűségéből kiszakadva újra megtanulja, mit jelent élni. Valóban létezni, és nem csak vegetálni.

(szíjj)

Hirdetés

biomed® *Ötthon a természetben®*

A prosztata megfelelő működéséért

Pepomed Plus

1890 Ft/db

Pepomed Plus D3

2490 Ft/db

Továbbfejlesztett, D3 vitaminnal dúsított verzió

14 éve a férfiak egészségéért

Az étrend-kiegészítő nem helyettesíti a vegyes étrendet és az egészséges életmódot!

Keresse a gyógyszertárakban, gyógynövény- és gyógytermék szaküzletekben, Rossman drogériákban* és a Biomed webshopban.

*A Rossman drogériákban kizárólag a Pepomed Plus dártható.

 webshop.biomed.hu
 [biomed.kft](https://www.facebook.com/biomed.kft)